

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 18. huhtikuuta 2018
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2018/0108 (COD)

8110/18
ADD 3

JAI 323
COPEN 104
CYBER 66
DROIPEN 53
JAIEX 27
ENFOPOL 171
TELECOM 94
DAPIX 106
EJUSTICE 27
MI 269
IA 101
CODEC 577

EHDOTUS

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteerin puolesta Jordi AYET PUIGARNAU, johtaja
Saapunut:	18. huhtikuuta 2018
Vastaanottaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin
Kom:n asiak. nro:	SWD(2018) 119 final
Asia:	KOMMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA TIIVISTELMÄ VAIKUTUSTEN ARVIOINNISTA Oheisasiakirja ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sähköistä todistusaineistoa rikosoikeudellisissa menettelyissä koskevista eurooppalaisista esittämisen- ja säilyttämismääräyksistä sekä ehdotukseen direktiiviksi yhdenmukaisista säännöistä laillisten edustajien nimeämiseksi todistusaineiston keräämistä varten rikosoikeudellisissa menettelyissä

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja SWD(2018) 119 final.

Liite: SWD(2018) 119 final

Strasbourg 17.4.2018
SWD(2018) 119 final

KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA

TIIVISTELMÄ VAIKUTUSTEN ARVIOINNISTA

Oheisasiakirja

ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sähköistä todistusaineistoa rikosoikeudellisissa menettelyissä koskevista eurooppalaisista esittämis- ja säilyttämismääräyksistä

sekä

ehdotukseen direktiiviksi yhdenmukaisista säännöistä laillisten edustajien nimeämiseksi todistusaineiston keräämistä varten rikosoikeudellisissa menettelyissä

{COM(2018) 225 final} - {COM(2018) 226 final} - {SWD(2018) 118 final}

Vaikutustenarvioinnin tiivistelmä
Ehdotukseen, joka koskee sähköisen todistusaineiston rajatylittävän saatavuuden parantamista rikosoikeudellisissa asioissa, liitetty vaikutustenarviointi
A. Toimenpiteen tarve
Mikä on ongelma ja miksi se on ongelma EU:n tasolla?
Vaikeudet sähköisen todistusaineiston rajatylittävässä saatavuudessa haittaavat rikosten tuloksellista tutkintaa ja syytetoimia EU:ssa. Viranomaisten oikeudellinen yhteistyö, viranomaisten ja palveluntarjoajien suora yhteistyö sekä viranomaisten suora pääsy sähköiseen todistusaineistoon on tehotonta. Tämän seurauksena tutkinta pysähtyy, rikokset jäävät rankaisematta, uhrit ovat heikommin suojeltuja ja EU:n kansalaiset kokevat olonsa turvattomammaksi. Vaikutusarvioinnissa yksilöidään kolme ongelmaa: 1. Rajatylittävä pääsy sähköiseen todistusaineistoon kestää nykyisissä oikeudellisen yhteistyön menettelyissä liian kauan, mikä vähentää tutkinta- ja syytetoimien tehokkuutta. 2. Tehottomuus julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyössä palveluntarjoajien ja viranomaisten välillä haittaa tuloksellista tutkintaa ja syytteeseenpanoa. 3. Myös lainkäyttövallan määrittämiseen liittyvät puutteet voivat haitata tuloksellista rajatylittävää tutkintaa ja syytteeseenpanoa.
Mitä toimenpiteellä on tarkoitus saada aikaan?
Yleistavoitteena on varmistaa rikosten tuloksellinen tutkinta ja syytetoimet EU:ssa parantamalla sähköisen todistusaineiston rajatylittävää saatavuutta siten, että rikosoikeudellista yhteistyötä tehostetaan ja sääntöjä ja menettelyjä lähennetään. Erityistavoitteita on kolme: 1. Sähköisen todistusaineiston rajatylittävään saatavuuteen liittyviä viiveitä vähennetään. 2. Varmistetaan sähköisen todistusaineiston rajatylittävä saatavuus siltä osin kuin se on tällä hetkellä puutteellinen. 3. Parannetaan oikeusvarmuutta, perusoikeuksien suojelua, avoimuutta ja vastuuvollisuutta.
Mitä lisäarvoa saadaan toimenpiteen toteuttamisesta EU:n tasolla (toissijaisuus)?
Koska aloitteeseen liittyy rajatylittäviä kysymyksiä, yksittäiset EU:n jäsenvaltiot eivät voi ratkaista asiaan liittyviä ongelmia. Lisäksi koska oikeudelliset lähestymistavat ovat erilaisia, politiikan aloja on useita (turvallisuus, rikosoikeus, perusoikeudet, mukaan lukien tietosuoja, sekä talouskysymykset) ja sidosryhmiä on suuri joukko, on asianmukaisinta käsitellä havaittuja ongelmia EU:n tasolla. EU-tason toimenpiteellä edistetään myös yhteistyötä EU:n ulkopuolisten maiden, etenkin Yhdysvaltojen, kanssa. Tämä on tärkeää, sillä sähköistä todistusaineistoa tarvitaan usein kansainvälisesti yli EU:n rajojen.
B. Ratkaisut
Millä toimenpidevaihtoehtoilla tavoitteet voitaisiin saavuttaa? Onko jokin vaihtoehto arvioitu parhaaksi? Jos ei, miksi?
Vaihtoehto A: muu kuin lainsäädäntötoimi (eli käytännön toimenpiteet viranomaisten oikeudellisen yhteistyön parantamiseksi ja viranomaisten ja palveluntarjoajien suoran yhteistyön tehostamiseksi) Vaihtoehto B: vaihtoehto A + kansainväliset sopimukset Vaihtoehto C: vaihtoehto B + suoraa yhteistyötä koskeva lainsäädäntö (eurooppalainen esittämismääräys + pääsy tietokantoihin) Vaihtoehto D: vaihtoehto C + suoraa pääsyä koskeva lainsäädäntö Parhaaksi vaihtoehdoksi arvioitiin vaihtoehto D sekä laadun että kustannusten ja hyötyjen perusteella.
Mitä mieltä eri sidosryhmät ovat? Mitkä toimijat kannattavat mitään vaihtoehtoa?
Kattavia sidosryhmien kuulemisia järjestettiin yli puolentoista vuoden ajan. EU:n jäsenvaltioiden viranomaiset toivat esille seuraavat keskeiset kysymykset: pyynnön käsittelyn kesto, luotettavan yhteistyön puuttuminen palveluntarjoajien kanssa, avoimuuden puute ja oikeudellinen epävarmuus tutkintatoimia koskevan lainkäyttövallan osalta. Palveluntarjoajat ja jotkin kansalaisyhteiskunnan organisaatiot totesivat, että suora yhteistyö viranomaisten kanssa edellyttää oikeusvarmuutta ja että lainvalintatilanteita on vältettävä.

Jotkin kansalaisyhteiskunnan organisaatiot vastustivat suoraa yhteistyötä koskevaa EU:n tason lainsäädäntöä. Sen sijaan ne halusivat parantaa keskinäisen oikeusavun menettelyjä.
C. Parhaaksi arvioidun vaihtoehdon vaikutukset
Mitkä ovat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon hyödyt (jos tällainen vaihtoehto on määritetty päävaihtoehtojen lisäksi)?
Aloitteella on tarkoitus mahdollistaa vaikuttavammat ja tehokkaammat tutkinta- ja syytetoimet, lisätä avoimuutta ja vastuuvellisuutta, taata perusoikeuksien kunnioittaminen sekä edistää luottamusta digitaalisiin sisämarkkinoihin parantamalla turvallisuutta ja vähentämällä rankaisemattomuuden mielikuvaa niiden rikosten osalta, jotka on tehty verkkoon liitetyillä laitteilla tai niiden kautta.
Mitkä ovat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon kustannukset (jos tällainen vaihtoehto on määritetty päävaihtoehtojen lisäksi)?
Kustannukset ovat hallinnollisia , ja ne aiheutuvat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä ja täytäntöönpanosta sekä palveluntarjoajia koskevasta vaatimusten noudattamisesta . • Kertaluonteiset kustannukset ovat arviolta 3,3 miljoonaa euroa EU:n jäsenvaltioiden osalta ja 1,7 miljoonaa euroa palveluntarjoajien osalta. • Parhaaksi arvioituun vaihtoehtoon ei liity toistuvia kustannuksia. Se päinvastoin tuo toistuvia säästöjä, joiden arvioidaan olevan jäsenvaltioiden osalta yli 7,1 miljoonaa euroa vuosittain ja palveluntarjoajien osalta yli 4,3 miljoonaa euroa vuosittain.
Mitkä ovat vaikutukset pk-yrityksiin ja kilpailukykyyn?
Oikeusvarmuus ja menettelyjen yhdenmukaistaminen keventäisivät hallinnollista taakkaa ja parantaisivat kilpailukykyä, millä olisi myönteinen vaikutus pk-yrityksiin.
Kohdistuuko jäsenvaltioiden budjettiin ja julkishallintoon merkittäviä vaikutuksia?
Parhaaksi arvioidun vaihtoehdon odotetaan aiheuttavan alkuvaiheessa täytäntöönpanokustannuksia, jotka tasoittuisivat pitemmällä aikavälillä toistuvien kustannusten osalta saaduilla säästöillä . Kansallisten viranomaisten olisi mukauduttava uusiin menettelyihin ja osallistuttava koulutukseen. Viranomaiset hyötyisivät kuitenkin pitkällä aikavälillä virtaviivaistamisesta ja keskittämisestä sekä lisäkoulutuksesta ja selkeästä tietopyyntöjä koskevasta oikeudellisesta kehiksestä, sillä ne tuottavat tehokkuusetuja. Koska parhaaksi arvioitu vaihtoehto poistaisi oikeudellisen yhteistyön kanaviin kohdistuvia paineita, jäsenvaltioiden käsiteltäväksi tulevien pyyntöjen määrän pitäisi vähentyä merkittävästi.
Onko toimenpiteellä muita merkittäviä vaikutuksia?
Palveluntarjoajien olisi mukauduttava uuteen lainsäädäntökehykseen ottamalla käyttöön uudet menettelyt ja kouluttamalla henkilökuntaansa sekä mahdollisesti nimeämällä laillinen edustaja. Käytännön toimenpiteiden täytäntöönpanosta, vaikkei se olekaan pakollista, aiheutuisi joitakin kustannuksia . Palveluntarjoajat voivat saada lisää pyyntöjä, mikä lisää vaatimusten noudattamisesta niille aiheutuvia kustannuksia. Toisaalta yhdenmukaistetut puitteet voisivat vähentää niiden palveluntarjoajien taakkaa, jotka tällä hetkellä vastaavat muita kuin sisältötietoja koskeviin pyyntöihin ja joiden on arvioitava pyyntöjä kaikkien jäsenvaltioiden eri lainsäädäntöjen mukaisesti. Aiempaa tuloksellisemmalla tutkinnalla, johon liittyy sähköisen todistusaineiston rajatylittävä saatavuus, olisi myönteisiä sosiaalisia vaikutuksia , kuten mahdollinen rikollisuuden väheneminen vahvempien pelotevaikutusten vuoksi. Parhaaksi arvioitu vaihtoehto sisältää riittävät suojavaikutukset , joilla varmistetaan, että siihen sisältyvät toimenpiteet ovat täysin perusoikeuksien mukaisia. Merkittäviä ympäristövaikutuksia ei havaittu.
Oikeasuhteisuus

Parhaaksi arvioidussa vaihtoehdossa otettaisiin käyttöön sääntöjä ja menettelyjä, joilla parannetaan kansallisten oikeusviranomaisten rajatylittävää pääsyä sähköiseen todistusaineistoon, ja sen nimenomaiset suojatakeet perustuisivat tarpeellisuuteen ja **oikeasuhteisuuteen**.

Se ei toisi kohtuuttomia velvoitteita yksityiselle sektorille (mukaan lukien pk-yritykset) tai yksityishenkilöille. Sen sijaan sillä otettaisiin käyttöön toimenpiteitä, joiden odotetaan tuovan merkittäviä aineellisia ja aineettomia **hyötyjä**.

Parhaaksi arvioidussa vaihtoehdossa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen alkuperäisen ongelman ratkaisemiseksi ja EU:n toiminnalle **määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi**.

D. Seuranta

Milloin asiaa tarkastellaan uudelleen?

Komission olisi tarkastettava aloitteen täytäntöönpanoa ja arvioitava, onko toimintapoliittiset tavoitteet saavutettu. **Arviointi** olisi tehtävä **viiden vuoden** kuluttua säädöksen täytäntöönpanolle asetetusta määräajasta, joten aikaa jää riittävästi kaikkien osallistuvien jäsenvaltioiden lainsäädännön ja käytännön tarkoituksenmukaiseen arviointiin.